

KLIENTIDE JA PERSONALI ISOLATSIOONI JA KARANTIINI PÕHIMÕTTED, KUI HOOLDEKODUS ON COVID-19 KAHTLUS

1. Mõisted

SARS-CoV-2 – koroonaviirus 2

COVID-19 – hingamisteede infektsioon, mida põhjustab SARS-CoV-2

2. COVID-19 diagnoos

- Võimalik ja kinnitatud haigusjuht diagnoositakse vastavalt Terviseameti definitsioonile.
- Vanemaealistel inimestel võib COVID-19 kulgeda atüüpiliselt. Neil võib puududa palavik, köha, õhupuudus ning nad ei pruugi kaevata maitse- ja lõhnatundlikkuse muutust. Sümptomiteks võivad olla näiteks uimasus, segadusseisund, isutus, kõhulahtisus ja oksendamine.
- Kõiki asutuse kliente tuleb jälgida COVID-19 sümptomite osas ning mõõta kehatemperatuuri (võimalusel kontaktivaba termomeetriga) vähemalt üks kord päevas ning tulemused dokumenteerida. Haigestunud kliendi ruumist dokumente välja ei viida.
- Haigestunud klientide haigussümptomite süvenemisest (hingamisraskus, õhupuudusetunne) tuleb koheselt teavitada tervishoiutöötajat ning vajadusel kutsuda kiirabi.

3. SARS-CoV-2 testimine ja kontaktsete selgitamine

Haigestunud kliendist peab teavitama perearsti või kiirabi, kes hindab kliendi hospitaliseerimise vajadust.

SARS-CoV-2 proovi võtmise korraldab kas perearst või Terviseameti regionaalosakond sõltuvalt haigestunute arvust. Vajadusel korraldab Terviseameti regionaalosakond kõikide klientide ja töötajate testimise.

Info isikuandmetega edastatakse krüpteeritult Terviseameti regionaalosakondadele (TA vastava kontaktisikuga kokkuleppel).

Piirkond	Isik	E-mail
Lõuna regioon	Tiia Luht	tiia.luht@terviseamet.ee
	Janne Nurme	janne.nurme@terviseamet.ee
Ida regioon	Marje Muusikus	marje.muusikus@terviseamet.ee
	Jekaterina Marjina	jekaterina.marjina@terviseamet.ee
Lääne regioon	Kadri Juhkam	kadri.juhkam@terviseamet.ee
Harjumaa	Gea Metus	gea.metus@terviseamet.ee
	Anna Trapido	anna.trapido@terviseamet.ee
Raplamaa	Ellen Villig	ellen.villig@terviseamet.ee
Järvamaa	Maie Laos	maie.laos@terviseamet.ee

Tuleb välja selgitada, kes töötajatest ja klientidest olid nakatunud inimesega lähikontaktis sümptomite tekkele eelneva 48 h jooksul või alates positiivsest proovist..

Lähikontakt on:

- otsene kokkupuude haigestunu hingamisteede sekreediga;
- kontakt lähemal kui 2m ja kauem kui 15 minutit või
- füüsiline kokkupuude COVID-19 haigestunuga (nt kallistamine).
- Asutuse juht teeb kontaktsete väljaselgitamiseks koostööd Terviseameti regionaalosakonnaga .
- Kõik nakatunuga lähikontaktis olnud inimesed, kes pole kasutanud kontakti ajal isikukaitsevahendeid, jäävad karantiini 14 päevaks alates viimasest kontaktist (töötaja saata koju, asutuse klient paigutada teistest erald).
- Karantiinis olevate töötajate ja klientide testimise vajaduse otsustab Terviseameti regionaalne osakond.

4. Klientide paigutamine ning tegevused kliendiga

- COVID-19 kahtluse korral panna kliendile koheselt ette kirurgiline mask ning paigutada klient võimalusel eraldi tualettruumiga tuppa. Eraldi ruumis olles ei ole kirurgilise maski kandmine vajalik. Tualettruumiga ruumi puudumisel jääb klient samasse tuppa ja tuleb kasutada potitooli.
- Haigustunnustega kliendiga samas ruumis viibivad kliendid (kontaktset) panna eraldi tuppa.
- Haigestunud ja kontaktsetel klientidel paluda viibida oma ruumis kuni proovivastuse selgumiseni.
- Mitme kliendi haigestumisel tuleb jagada kõik kliendid kolme tsooni (Tabel 1). Vajadusel võib ühte tuppa paigutada mitu COVID-19 diagnoosiga klienti. Kontaktseted kliendid peaksid olema võimalusel eraldi ruumides.

- Personal tuleb jagada tööle erinevatesse tsoonidesse (k.a puhkeruumid). Personali ei tohi erinevate tsoonide vahel vahetada kuniks viimane COVID-19 klient ei ole enam nakkusohtlik. Töö tuleb korraldada nii, et erinevate tsoonide personal ei viibiks puhkeruumis üheaegselt.
- Erinevad tsoonid tuleb luua vastavalt asutuse võimalustele. Erinevaid tsoone saab tekitada mitmel moel – erinevad korrused, ühe koridori piires jagada koridor osadeks jne.

Tsoonide loomisel võib abi saamiseks pöörduda asutuse infektsioonivoliniku poole.

Tabel 1. Asutuse erinevad tsoonid COVID-19 tingimustes

	Kliendid
„PUHAS“ TSOON	Hingamisteede infektsiooni haigusnähtudeta või negatiivse testitulemusega
COVID-19 TSOON	COVID-19 sümptomitega või positiivse testitulemusega kliendid, kes ei vaja hospitaliseerimist
KONTAKTSETE TSOON	COVID-19 sümptomitega või positiivse testitulemusega kliendi lähikontaktid

- COVID-19 tsooni klientidele peavad olema teistest tsoonidest eraldi tualett- ja pesuruumid. Selliste ruumide puudumisel tuleb tagada potitool ja kaaluda võimalust teha pesemistoimingud kliendi ruumis. Üldpesu korral planeerida eraldi pesemise aeg neile klientidele ja mõelda läbi liikumise logistika.
- COVID-19 kliendi ruum või COVID-19 tsoon tähistada sildiga.
- Puhangu ajal tuleb viiruse leviku vältimiseks kõigil klientidel püsida ainult oma ruumides, ühistegevusi läbi ei viida.
- Klientidele tuleb neile arusaadaval viisil selgitada, miks nad peavad viibima haiguspuhangu ajal ainult oma ruumis. Kui COVID-19 klient või kontaktne peab oma ruumist lahkuma, peab ta kandma kirurgilist maski.
- Võimalusel tagada ruumis TV, raadio, ajalehed, raamatud jms, et kliendil oleks võimalik oma aega sisustada.
- Isoleerimisel tuleb kõigile tagada ohutu keskkond arvestades nt psühhiaatriliste vm diagnoosiga klientide vajadustega.
- Koostöös kohaliku omavalitsusega vajadusel planeerida alternatiivse teenuse osutamise koha kasutusele võtmine COVID-19 puhangu ajal.
- Aktiivravihaiglast või õendushaiglast kliendi asutusse tagasi toomine võib toimuda lähtuvalt raviarsti otsusest: kliendid, kes ei vaja isolatsiooni, lähevad tsooni „PUHAS“; kliendid, kes vajavad isolatsiooni,

lähevad tsooni „COVID-19“. Kui asutuses puudub COVID-19 tsoon, siis sellesse asutusse isolatsiooni vajavaid kliente suunata ei tohi.

- COVID-19 juhtude esinemisel asutuses uusi kliente vastu ei võeta.

5. Isikukaitsevahendid (IKV)

- Enne ja pärast IKV kasutamist teha käte antiseptika.
- Hoolekande asutustel peab olema piisav IKV varu.
- Töötajad peavad olema koolitatud isikukaitsevahendeid kasutama (Tabel 2).
- Isikukaitsevahendite selga panemise ja eemaldamise kohad peavad olema tähistatud korrektselt.

Tabel 2. Isikukaitsevahendite (IKV) kasutamine erinevates tsoonides

IKV	COVID-19 TSOON	„PUHAS“ TSOON KONTAKTSETE TSOON
Veekindel kaitsekittel	+	-
Kilepõll	+	+
Kirurgiline mask	-	+
Respiraator FFP2	+	-
Visiir/Prillid	+	-
Kindad	+	+

- Puhtas ja kontaktsete tsoonis asuvad IKV selga panemise ja eemaldamise kohad koridoris klientide ruumide juures. Need ei pea olema iga ukse juures, vaid koridori peale võib tekitada mitu kohta.
- Isikukaitsevahendid võtta kasutusele alati enne sisenemist kliendi ruumi. Kilepõlle ja kinnaste eemaldamine toimub alati vahetult pärast lähikontakti kliendiga kliendi ruumis või ruumipuudusel vahetult pärast ruumist lahkumist. Kirurgilist maski ei tohi eemaldada kliendi ruumis. Juhul, kui hooldekodus on eraldatud üks COVID-19 ruum tuleb isikukaitse vahendid võtta kasutusele alati enne kliendi ruumi sisenemist. Kaitsekitli ja kinnaste eemaldamine toimub alati vahetult pärast lähikontakti kliendiga kliendi ruumis või ruumipuudusel vahetult pärast ruumist lahkumist. Respiraatorit ei tohi eemaldada kliendi ruumis.
- COVID-19 tsoonis asuvad isikukaitsevahendite selga panemise ja eemaldamise kohad vastavalt tsooni sisenemise ja väljumise juures. COVID-19 tsoonis erinevate klientide vahel liikudes tuleb

vahetada kilepõlle ja kindaid, respiraator ja kaitsekittel jäävad samaks. Nende isikukaitsevahendite selga panemise ja eemaldamise kohad asuvad tsoonis sees mitmes kohas.

- Kohtadesse, kus toimub IKV selga panemine ja eemaldamine, tuleb üles panna isikukaitsevahendite kasutamisyjuhend (Postrid).

6. Diagnostika-, põetus- ja hooldusvahendid

- Võimalusel on diagnostika-, põetus- ja hooldusvahendid (nt kraadiklaas) kliendipõhised.
- Kõik korduvkasutatavad töövahendid (nt veresuhkrumõõtja) tuleb puhastada ja desinfitseerida iga kasutamise järgselt.
- Isolatsiooni lõppedes tuleb korduvkasutatavad vahendid puhastada neutraalse puhastusainega ja desinfitseerida vähemalt 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega samas ruumis.

7. Toitlustamine

- Söömine ühises söögisaalis ei ole lubatud.
- Kõikidele klientidele tuleb toit viia nende tubadesse.
- Enne ja pärast toitlustamist pesevad kliendid ja personal käed. Kätepesu võimaluse puudumisel teha käte antiseptika.
- Lubatud on korduvkasutusega toidunõude kasutamine.
- Toidunõud ei vaja erikäitlust, need tuleb pesta tavalises korras nõudepesumasinas. Kui asutuses ei ole nõudepesumasinat, siis pesta toidunõud pesuainega, loputada sooja veega ning jätta kuivama.
- Toidu serveerimiseks kasutatavad esemed, mida ei ole võimalik pesta nõudepesumasinas (näiteks kandikud, kärud jms.) tuleb esimesel võimalusel puhastada neutraalse puhastusainega ning seejärel desinfitseerida 70% alkoholisisaldusega desinfitseerimisvahendiga.
- Toidujäägid koguda jäätmekotti. Jäätmekott välispidiselt desinfitseerida 70% alkoholisisaldusega desinfitseerimisvahendiga.

8. Ruumide igapäevane puhastamine erinevates tsoonides

- Koristustekstiilide ja koristustarvikute planeerimisel ja kasutamisel peab järgima infektsioonikontrolli standardnõudeid.
- Personal, kes tegeleb ruumide puhastamisega, peab kasutama isikukaitsevahendeid vastavalt tsoonile.
- Ruumi puhastamisel järgida tööpõhimõtet, liikudes puhtamatelt pindadelt mustematele. Kõik kontaktpinnad (nt ukseingid, voodiotsad, lauaplaadid, lülitid jne) puhastada puhastusainega ja seejärel desinfitseerida 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega vähemalt kaks korda päevas.

- Puhtas ja kontaktsete tsoonis järgida koristustekstiilide ja koristustarvikute kasutamisel standardnõudeid. Kõik töövahendid on ruumipõhised. Korduvkasutusega puhastuslapid ja mopid pesta pesumasinas 70 kraadi juures. Koristustarvikud (mopivars, alus/kaabits) tuleb peale iga kasutust puhastada ja desinfitseerida.
- COVID-19 tsoonis puhastamiseks vajalikud korduvkasutusega koristustarvikud peavad olema eraldi muudes tsoonides kasutatavatest koristustarvikutest. Pindade puhastamiseks kasutada võimalusel ühekordseid puhastuslappe. Selle võimaluse puudumisel koguda korduvkasutusega puhastuslapid kotti, desinfitseerida koti välispind 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega enne tsoonist väljumist ning pesta pesumasinas vähemalt 70 kraadi juures. Koristamisel kasutatud ühekordsed puhastuslapid visata ära.
- Mitme kliendi haigestumisel asutuses suurendada sageli puudutavate pindade (nt ukseingid, lülitid, voodiotsad, lauaplaadid) puhastamise ja desinfitseerimise sagedust.

8.1. Ruumide lõppkoristus COVID-19 isolatsiooni lõppemisel

- COVID-19 isolatsiooni lõppemisel viia läbi ruumide lõppkoristus.
- Kõik ruumis olevad ühekordsed tarvikud visata ära sh. avamata pakendid.
- Korduvkasutusega tarvikute esmane puhastamine ja desinfitseerimine toimub isolatsiooniruumis. Selleks tuleb korduvkasutatavad vahendid puhastada puhastusainega niisutatud lapiga hõõrudes ja seejärel desinfitseerida 70% alkoholil põhineva või muu tõhusa desinfitseerimisainega.
- Kõik kontaktpinnad puhastada puhastusainega ja seejärel desinfitseerida 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega. Põrand pesta puhastusainega. Koristustekstiilide ja koristustarvikute kasutamisel järgi nõudeid, vt. eelmist punkti. Kliendil kasutusel olnud tekstiilid (laudlinad, kardinad jms) saata pesumajja.
- Ruum õhutada pärast puhastuse lõpetamist.
- Uue kliendi võib ruumi paigutada kohe pärast ruumi puhastamist ja õhutamist.

9. Pesu käitlemine

- Soovitav on kasutada masinpestavat patja ja puhastatava kattega madratsit. Kasutamise järgselt puhastada madrats puhastusainega ja seejärel desinfitseerida 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega.
- COVID-19 tsoonis pakkida voodipesu kilekotti kliendi ruumis ja koti välispind desinfitseerida 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega enne ruumist välja viimist. Võimalusel kasutada voodipesu pakendamiseks isesulavat kotti, see tuleb omakorda pakendada läbipaistvasse kotti, mille välispind desinfitseerida 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega enne ruumist välja viimist.

- Voodipesu pesta tavalises korras masinpesus vähemalt 70 kraadi juures.

10. Jäätmed

- Jäätmete käitlemisel lähtuda asutuses väljatöötatud jäätmekäitluseeskirjadest.
- Kliendi ruumis tekkivad jäätmed koguda pealt suletavasse kotti. COVID-19 tsoonis erikäitlust vajavad meditsiinilised jäätmed tuleb koguda kollasesse kotti.
- Koti välispind desinfitseerida 70% alkoholil põhineva desinfitseerimisainega enne ruumist välja viimist.

11. Transport

- Transportimisel tuleb rakendada kõiki COVID-19 puhul kehtivaid nõudeid (isikukaitsevahendid, kontaktpindade/abivahendite puhastamine ja desinfitseerimine jne).
- Kliendi transpordi korraldajale tuleb teada anda COVID-19 isolatsioonivajadusest, et võetaks kasutusele vajalikud meetmed.
- Transpordi osutamise järgselt tuleb auto puhastada sarnaselt COVID-19 tsooni puhastamise nõuetega (vt. punkt 8).

12. Surnukeha käsitlemine

Surnukeha tuleb käsitleda kaastundlikult, väarikalt ning austusega.

COVID-19 kahtlusega või kinnitatud diagnoosiga surnu käsitlemisel tuleb kasutada isikukaitsevahendeid - FFP2 respiraator, kaitsekittel, prillid/visiir ja kindad.

Surnukeha transportimiseks tuleb järgi kutsuda vastava teenuse osutaja.

Ruumi koristamine on toodud eelpool (vt. punktid 6; 8; 9).

13. Külastajad, pakid

- Külustuskeelu võib asutuse juht kehtestada koostöös Terviseametiga.
- Klientide ja lähedaste omavaheline suhtlemine tuleb korraldada telefoni ja/või veebi (video, Skype, Facebook, Zoom jms) vahendusel.
- Külustuskeelu ajal on külastamine lubatud erikokkuleppe alusel asutusega (nt vaimse tervise seisundist tulenevalt; surija külastus).
- Külastajatel ei tohi olla hingamisteede infektsiooni haigustunnuseid ja nad ei tohi olla COVID-19 haigestunu lähikontaktid. Selle kinnitamiseks võib paluda külastajal täita tervisedeklaratsioon.

- Puhta ja kontaktsete tsooni külastaja teeb käte antiseptika ja kasutab asutuses viibides kirurgilist maski. COVID-19 tsooni kliendi juures teeb külastaja käte antiseptika ja kasutab kirurgilist maski, visiiri, kilepõlle, kindaid.
- Töötaja koolitab külastajat, kuidas teha käte antiseptikat ja kasutada isikukaitsevahendeid.
- Pakkide saatmine on lubatud ja need võib kohe kliendile üle anda.

14. Isolatsiooni ja karantiini kestus

- COVID-19 isolatsioon ja kontaktsete karantiin kestab vastavalt Terviseameti juhendile
- Isolatsiooni ja karantiini lõpu otsustab kliendi ning töötaja perearst..
- Asutus saab COVID-19 vabaks, kui viimase kliendi/töötaja COVID-19 diagnoosist on möödas 14 päeva.

15. Teavitamine

- Kui kliendil või töötajal on COVID-19 kahtlus või diagnoositud COVID-19, tuleb sellest koheselt teavitada kliendi perearsti ning töötaja teavitab oma perearsti. Kui asutuses on tervishoiutöötaja, siis tuleb ka teda teavitada. Asutuse juht tagab, et kõik vajalikud osapooled on teavitatud.
- Kui asutuses on olnud kokkupuude COVID-19 haigestunuga ja/või asutuses on COVID-19 klient või töötaja, teavitab asutuse juht sellest Terviseameti regionaalset osakonda, kes annab juhile edasised käitumisjuhised.

Terviseameti kontaktid:

Põhja regionaalne osakond: juta.varjas@terviseamet.ee

Lõuna regionaalne osakond: tii.luht@terviseamet.ee

Lääne regionaalne osakond: kadri.juhkam@terviseamet.ee

Ida regionaalne osakond: marje.muusikus@terviseamet.ee

E-kirja pealkiri: **COVID-19 nakkuskahtlus hoolekandeesutuses.**

Teavituses märkida:

1. Asutuse nimi ja tegutsemiskoha kohalik omavalitsus
2. Nakkuskahtlusega töötajate ja klientide arv
3. Kinnitatud nakkusega töötajate ja klientide arv
4. Kontaktisik
5. Vajadusel lisada muu täiendav info, mida teataja peab oluliseks.
6. Nt. kui palju on kliente ning töötajaid kokku